

## КЛАСТЕРИ У ВИРОБНИЦТВІ

Розвиток кластерів став ключовою стратегією сприяння регіональному економічному зростанню та конкурентоспроможності. Кластер – це географічно близька група фірм, постачальників та інших пов'язаних організацій, які мають спільні ринки, технології та навички [4]. Кластери особливо важливі у виробництві, де вони можуть сприяти інноваціям, продуктивності та конкурентоспроможності. Виробничі кластери можуть об'єднати фірми з різних етапів ланцюжка створення вартості, включаючи постачальників, виробників і дистриб'юторів, для створення динамічної та інноваційної екосистеми. Обмінюючись знаннями та ресурсами, фірми в кластері можуть підвищити ефективність і знизити витрати, що робить їх більш конкурентоспроможними на світовому ринку.

Однією з головних переваг кластерів у виробництві є збільшення інновацій. Об'єднуючи фірми з різними сферами знань, кластери можуть сприяти обміну знаннями та ідеями, що веде до розробки нових продуктів і процесів. Крім того, кластери можуть допомогти залучити інвестиції та таланти до регіону, створюючи ефективний цикл зростання та інновацій.

У світі є багато прикладів успішних виробничих кластерів. Ось лише кілька прикладів.

США [3; 4]:

- Кластер Кремнієвої долини в Каліфорнії. Тут розташовані численні високотехнологічні фірми, зокрема Apple, Google і Intel, а також багато менших стартапів.

- Автомобільний кластер у Мічигані – місце розташування багатьох найбільших світових автомобільних компаній, зокрема General Motors, Ford і Chrysler.

- Аерокосмічний кластер у штаті Вашингтон. Вашингтон є домом для Boeing, однієї з найбільших аерокосмічних компаній у світі, а також багатьох менших аерокосмічних компаній.

- Біотехнологічний кластер в Массачусетсі, де розташовано штаб-квартири багатьох біотехнологічних фірм, зокрема Biogen і Genzyme, а також інших дотичних академічних і дослідницьких установ.

- Меблевий кластер у Північній Кароліні, наприклад, таких виробників меблів, як Ashley Furniture і Broyhill.

Китай [2]:

- Кластер електроніки в Шеньчжені: Huawei, ZTE, Tencent.
- Автомобільний кластер у Чунціні, де працюють багато найбільших світових автомобільних компаній, зокрема Ford, General Motors і Volkswagen.
- Текстильний кластер у провінції Цзянсу – Hengli Group і Shenghong Group.
- Металургійний кластер у провінції Хебей. Хебей є домом для багатьох найбільших сталеливарних компаній Китаю, включаючи Baosteel і Wuhan Iron and Steel.
- Кластер харчової промисловості в провінції Шаньдун, де працюють такі харчові компанії, як Yili Group і Bright Food.

Україна (до лютого 2022 року) [1; 5]:

- ІТ кластер у Львові. Це один із найуспішніших виробничих кластерів України, наприклад, N-iX і SoftServe.
- Аграрний кластер у Херсоні. У Херсонській області було багато агрофірм, зокрема Кернел і МХП.
- Аерокосмічний кластер у Києві, де діяли такі аерокосмічні компанії, як «Антонов» і «Мотор Січ».
- Взуттєвий кластер у Львові. У Львові також знаходиться багато взуттєвих фірм, зокрема Ессо та Geox.
- Металообробний кластер у Дніпропетровську. У Дніпропетровську розташовано багато металообробних підприємств, зокрема Інтерпайп та Метінвест.

Однак розвиток кластерів також представляє значні проблеми. Однією з головних проблем є забезпечення справедливого розподілу переваг від розвитку кластерів у регіоні. Наприклад, деякі фірми в кластері можуть отримати більше вигоди від поширення знань і доступу до ресурсів, ніж інші, створюючи ситуацію нерівномірного розвитку в кластері. Крім того, кластери також можуть зіткнутися з проблемами, пов'язаними з наявністю кваліфікованої робочої сили та доступом до фінансування.

Щоб сприяти розвитку кластерів у виробництві, існує декілька стратегій [4]. По-перше, уряди можуть інвестувати в інфраструктуру та технології для створення середовища, яке сприятиме розвитку кластерів. Це може включати надання доступу до високошвидкісного Інтернету та сприяння розвитку науково-дослідницьких установ. По-друге, уряди можуть надавати податкові пільги та інші форми підтримки фірмам у кластерах, особливо тим, які знаходяться на ранніх стадіях розвитку.

По-третє, підприємства та неурядові організації можуть працювати над розвитком партнерства та мереж у кластері для сприяння співпраці та обміну знаннями. Це може включати розробку спільних дослідницьких проєктів, проведення галузевих заходів, а також навчання та підтримку фірм у кластері.

Важливо визнати, що розвиток кластерів є довгостроковим процесом, який потребує постійних зусиль та інвестицій. Ініціативи з розвитку кластерів повинні бути розроблені з метою сприяння довгостроковому зростанню та сталості, а не короткостроковим прибуткам.

Підсумовуючи, можемо стверджувати, що кластерний розвиток є ключовою стратегією сприяння регіональному економічному зростанню та конкурентоспроможності, особливо у виробництві. Сприяючи інноваціям, продуктивності та конкурентоспроможності, кластери можуть створити ефективний цикл зростання та розвитку. Однак розвиток кластерів також представляє значні проблеми, і необхідно докласти зусиль, щоб гарантувати, що вигоди від розвитку кластерів рівномірно розподіляються в регіоні. Завдяки державним інвестиціям, ініціативам бізнесу та неурядових організацій, а також постійним зусиллям ми можемо сприяти розвитку кластерів у виробництві та створювати середовище, яке сприятиме довгостроковому зростанню та розвитку.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ємцев В.І. Кластери як сучасна форма квазіінтеграції на мезорівні [Електронний ресурс] / В.І. Ємцев. – Режим доступу: <https://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/9142/1/3.pdf>

2. Puglisi A. China's Industrial Clusters: Building AI-Driven Bio-Discovery Capacity [Електронний ресурс] / Anna Puglisi, Daniel Chou – Режим доступу: <https://cset.georgetown.edu/wp-content/uploads/Chinas-Industrial-Clusters.pdf>

3. Mapped: North America Top Advanced Manufacturing Clusters. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://www.waterlooeedc.ca/blog/mapped-north-america-top-advanced-manufacturing-clusters>

4. Delgado M.. Defining Clusters of Related Industries. [Електронний ресурс] / M. Delgado, M.E. Porter, S. Stern – Режим доступу : [https://clustermapping.us/sites/default/files/files/resource/Defining%20Clusters%20of%20Related%20Industries%20-%20NBER%20Working%20Paper%2020375\\_0.pdf](https://clustermapping.us/sites/default/files/files/resource/Defining%20Clusters%20of%20Related%20Industries%20-%20NBER%20Working%20Paper%2020375_0.pdf)

5. Top Ukrainian IT Clusters. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://ucluster.org/en/school-of-startups/top-ukrainian-it-clusters/>